

GŁOS LEKARZY

DWUTYGODNIK, POŚWIĘCONY SPRAWOM ZAWODOWYM LEKARSKIM, DEONTOLOGII LEKARSKIEJ I ZAGADNIENIOM Z ZAKR. SU MEDYCYNY SPOŁECZNEJ.

SUBWENCYONOWANY PRZEZ IZBĘ LEKARSKĄ WSCHODNIO-GALICYJSKĄ.

:: WYCHODZI PIERWSZEGO I PIĘTNASTEGO KAŻDEGO MIESIĄCA ::

REDAGUJE KOMITET.

REDAKTOR NACZELNY: DR. SZCZEPAN MIKOŁAJSKI.

ADRES W SPRAWACH REDAKCYJNYCH I ADMINISTRACYJNYCH:

DR. SZCZEPAN MIKOŁAJSKI
LWOW, UL. ŚNIADECKICH 6.

:: :: TELEFON NR. 48/VI. :: ::

PRENUMERATA ROCZNA WYNOŚI 6 KORON :: W ROSYI 3 RUBLE ::
W NIEMCZECH 6 MAREK :: WE FRANCYI 6 FRANKÓW.

WSZELKIE PRZESYŁKI PIENIĘŻNE ADRESOWAĆ NALEŻY:

DR. JAKÓB MOSZKOWICZ, LWÓW, UL. AKADEMICKA 28.

KONTO CZEKOWE POCZT. KASY OSZCZĘD. NR. 39.786.

W JEDNOŚCI SIŁA!

TREŚĆ: Umowa, regulująca stosunek lekarzy do Tow. ub. na życie w Austrii. — W sprawie opieki nad obłąkanymi. — Sprawozdanie Izby lekarskiej wschodnio-galicyjskiej. — Kronika.

Umowa regulująca stosunek lekarzy do Towarzystw ubezpieczeń na życie w Austrii.

W dniu dzisiejszym zawarto umowę następującą między reprezentacjami lekarzy a przedstawicielami Towarzystw ubezpieczeń na życie w Austrii.

W imieniu lekarzy przystępuje do umowy Wydział gospodarczy austriackich Izb lekarskich jako upoważniony zastępca Izb lekarskich: w Styrii, Czechach, Galicyi wschodniej i zachodniej, Śląsku, Austrii dolnej, Wiedniu, Morawach, Salzburgu, Vorarlbergu, Tyrolu niemieckim, Austrii górnej, Tryeście i Istrii.

Z drugiej strony zawiera umowę austriacko-węgierski Związek prywatnych zakładów ubezpieczeń, jako zastępca należących do niego zakładów ubezpieczeń na życie, którymi są „Alianz“, towarzystwo ubezpieczeń na życie i na rentę, w Wiedniu,
„Der Anker“, towarzystwo ubezpieczeń na życie i na rentę, w Wiedniu,
„Atlas“, towarzystwo akcyjne ubezpieczeń na życie, na czas służby wojskowej i na rentę, w Wiedniu,
„Donau“, c. k. uprzyw. towarzystwo ubezpieczeń, w Wiedniu,
Pierwsze czeskie powszechne towarzystwo akcyjne ubezpieczeń na życie, w Pradze,
Pierwsze węgierskie powszechne towarzystwo asekuracyjne, w Budapeszcie,
„Foncière“, peszteński zakład ubezpieczeń, w Budapeszcie,
„Phoenix austriacki“, c. k. uprzyw. towarzystwo ubezp. na życie, w Wiedniu,
Riunione Adriatica di Sicurtà, c. k. uprzyw., w Tryeście,

Węgiersko-francuskie towarzystwo akcyjne ubezpieczeń, w Budapeszcie,
„Universale“, powszechne towarzystwo ubezpieczeń ludowych, w Wiedniu,
Wiedeński Zakład ubezpieczeń na życie i na rentę, w Wiedniu,
Związek urzędników (Beamtenverein), pierwszy powszechny austr.-węg. monarchii, w Wiedniu,
„Concordia“, reichenbergsko-berneński zakład wzajemnych ubezpieczeń, w Reichenbergu,
Pierwszy zakład ubezpieczeń na czas służby wojskowej, w Budapeszcie,
„Giselaverein“, zakład ubezpieczeń na życie i na posag, w Wiedniu,
„Janus“, zakład wzajemnych ubezpieczeń na życie, w Wiedniu,
„Karpattia“, zakład ubezpieczeń na życie i na rentę, w Czerniowcach,
„Praha“, towarzystwo ubezpieczeń na życie, w Pradze,
„Slavia“, bank wzajemnych ubezpieczeń, w Pradze,
„Union“, zakład ubezpieczeń na życie i ubezpieczeń dzieci, w Budapeszcie,
Towarzystwo wzajemnych ubezpieczeń, w Krakowie,
Frankfurckie towarzystwo ubezpieczeń na życie, w Frankfurcie n. M.,
„Friedrich Wilhelm“, pruskie towarzystwo akcyjne ubezpieczeń na życie i na gwarancję, w Berlinie,
„Germania“, stowarzyszenie ubezpieczeń na życie, w Szczecinie,
Gresham Life Assurance Society Limited, w Londynie,
Niederlandzkie stowarzyszenie ubezpieczeń na życie, w Amsterdamie,

Nowość!

PLANTACOL

Syrup z Plantago lanceolata, jedyny wypróbowany i niezawodny środek przeciw kokałuszowi u dzieci, nie zawierający żadnych narkotyków — jak również

Laboratorium chemiczno-farmaceutyczne Apteki pod „Hygiea“ EMILA JEZIERSKIEGO dz. B. SCHEINBACH, Lwów, ul. Gródecka 30. — Telefon 1181.

PLANTACOL CODEINATUS

Syrup Sulfoguajakolowy z Plantago i kodeiną przeciw kaszlowi, katarom i zapłegmieniom płuc u dorosłych poleca PT. Panom Lekarzom do ordynacji

Nowość!

Apteka pod Św. Anną

OTMARA THADERA we Lwowie przy ulicy Janowskiej I. 52 została otwartą.

NOWO OTWORZONY

SKŁAD WĘDLIN

Elżbiety Ziembickiej

przy ul. Wałowej 17 (róg Serbskiej) poleca się doborowym wyrobem P. T. Publiczności.

Zakład instalacyjny dla wodociągów i gazociągów

POD FIRMA

ARTUR BOLEK

Lwów, ul. Zielona 15 (róg Kampiana) poleca się łaskawym względem PT. Lekarzy.

MEBLE

w największym wyborze po nader niskich cenach tylko u

HENRYKA FISCHA

Lwów, Pasaż Mikolascha.

Ulgi w spłatach.

„Nordstern“, stowarzyszenie akcyjne ubezpieczeń na życie, w Berlinie,

„La Royale Belge“, stowarzyszenie ubezpieczeń na życie i od wypadków, w Brukseli,

„Victoria zu Berlin“, powszechne stowarzyszenie akcyjne ubezpieczeń, w Berlinie,

Lipskie stowarzyszenie akcyjne ubezpieczeń na życie, w Lipsku.

„New York“, stowarzyszenie ubezpieczeń na życie, w New Yorku,

Austriacko-węgierski Związek prywatnych zakładów ubezpieczeń zawiera też umowę jako upoważniony zastępca następujących towarzystw:

Dolno-austriacki krajowy zakład ubezpieczeń na życie i na rentę, w Wiedniu,

Krajowy zakład ubezpieczeń na życie w Morawach, w Bernie, Miejski jubileuszowy zakład w Bernie im. cesarza Franciszka

Józefa dla ubezpieczeń na życie i na rentę, w Wiedniu,

Pragski miejski zakład ubezpieczeń na życie i na rentę, w Pradze.

Ustanawianie i oddalanie lekarza zaufania.

§ 1. Ustanawianie lekarza zaufania z reguły następuje przez dyrekcję, względnie przez główną agencję (generalną reprezentację, oddział filialny, filię i t. d.) towarzystwa w tym kraju, w którym ma siedzibę lekarz. O dalszym funkcjonowaniu ustanowionego już lekarza zaufania ma prawo rozstrzygać tylko wyłącznie dyrekcja, a nie reprezentant towarzystwa.

Stosunek lekarza zaufania do towarzystwa i jego organów.

§ 2. Lekarz ma świadectwo lekarskie i podpisany rachunek honorarium bezzwłocznie po dokonaniu badania przesłać w zamkniętej i opieczętowanej kopercie do dyrekcji, względnie do tego głównego biura towarzystwa, na którego wniosek wezwano lekarza do przedsięwzięcia badania lekarskiego.

§ 3. Wzbrania się jak najsurowiej lekarzom zaufania pokazywania świadectw do przeglądnięcia organom, którym poruczono zjednywanie osób do ubezpieczenia, względnie udzielenia im jakichkolwiek wyjaśnień o treści świadectwa.

§ 4. Towarzystwa ubezpieczeń poruczą badania lekarskie ubezpieczanych w miejscowościach, w których mieszka i praktykę wykonuje przynajmniej dwóch lekarzy, znanych towarzystwom, o ile możliwości tym miejscowym lekarzom.

Honorarium.

§ 5. Honorarium za świadectwo lekarza zaufania ustania się, jak następuje:

Przy proponowanej do ubezpieczenia sumie do 5.000 K — 10 K; przy proponowanej do ubezpieczenia sumie 5.000 do 10.000 K — 15 K; przy proponowanej do ubezpieczenia sumie ponad 10.000 K — 20 K.

W honorarium tem mieści się wynagrodzenie za chemiczny rozbiór moczu na białko i cukier, który w każdym wypadku przedsięwzięć należy.

Lekarz zaufania ma na pytania, zawarte w formularzu świadectwa odpowiedzieć stanowczo i dokładnie. Jeśli lekarz zaufania na pewne pytania nie odpowie lub odpowie niewyraźnie lub niedokładnie, jest naturalnie obowiązany udzielić towarzystwu na żądanie dodatkowo potrzebnych wyjaśnień bez dalszego wynagrodzenia a za zwrotem kosztów portoryum.

Jeżeli lekarz zaufania na żądanie towarzystwa przedsięwzięcie specjalne (dodatkowe) badanie oczu, uszu, krtani i t. d., należy mu za to wypłacić dalsze honorarium po 3 kor.

§ 6. Honorarium z wykluczeniem agenta wypłaca dyrekcja, względnie to główne biuro towarzystwa ubezpieczeń, do którego należało wysłać świadectwo i rachunek honoraryów.

§ 7. Jeżeli na wyraźne żądanie towarzystwa lekarz zaufania przedsięwzięcie badanie w mieszkaniu ubezpieczającego się, podwyższa się honorarium za badanie o 2 kor.; jeżeli mie-

szkanie ubezpieczającego się nie jest w tej miejscowości, w której mieszka lekarz zaufania, wynagradza się nadto lekarzowi rzeczywisty koszt wyjazdu.

§ 8. Świadectwo lekarza domowego należy wydawać tylko za pisemnym zapewnieniem towarzystwa, że ubezpieczający się na to się zgodził. Honorarium za świadectwo lekarza domowego wynosi 3 kor. Świadectwo to ma lekarz domowy w zamkniętej kopercie przesłać do tego głównego biura, które wydania świadectwa zażądało.

Świadectwa lekarzy domowych mają towarzystwa traktować dyskretnie.

§ 9. Za sprawozdanie lekarskie o wypadku śmierci ma zapłacić osoba, która tego sprawozdania żąda. Gdyby honorarium osoba ta nie zapłaciła, towarzystwo na doniesienie o tem lekarza wypłaci mu na rachunek pobierającego kwotę ubezpieczoną honorarium za wydanie sprawozdania w kwocie 7 K.

§ 10. Powyżej ustalone w umowie niniejszej taksy honoraryów i warunki mają lekarze bezwarunkowo zastosować jako minimalne honorarya i minimalne warunki także w stosunku z temi towarzystwami ubezpieczeń, które do Związku nie należą.

Wspólne formularze na świadectwa.

§ 11. Towarzystwa ubezpieczeń będą w formularzach sprawozdań (świadectwa lekarzy zaufania, świadectwa lekarzy domowych, świadectwa skonu) używały ile możliwości jednolitego tekstu, dla którego za podstawę posłuży formularz, ułożony przez Związek przy udziale reprezentantów Izb lekarskich.

Stała komisya.

§ 12. Dla naradzania się w sprawach, które dotyczą stosunku między lekarzami a towarzystwami ubezpieczeń na życie, wybiera się wspólną komisję, składającą się z trzech reprezentantów Izb lekarskich, umowę tę zawierających i z trzech reprezentantów Związku.

Strony, zawierające umowę, podadzą sobie nawzajem co roku nazwiska swych delegatów.

Stała komisya wybiera ze swego grona przewodniczącego i zastępcę przewodniczącego w ten sposób, że w jednym roku zostaje wybrany przewodniczący z pośród delegatów Izb lekarskich, a w następnym roku z pośród delegatów Związku. Miejsce zastępcy zastrzega się delegatom tej strony, która w tym roku nie daje ze swego grona przewodniczącego.

Stała komisya we własnym zakresie działania układa regulamin czynności, o ile w umowie nie mieszczą się szczególne postanowienia.

§ 13. Uchwały, powzięte przez stałą komisję, do swej ważności wymagają zatwierdzenia obu stron, umowę zawierających.

§ 14. Spory co do zastosowania, interpretowania i wykonania niniejszej umowy rozstrzyga stała komisya jako sąd polubowny i w tym wypadku są dla postępowania w tym sądzie miarodajnymi przepisy odnośnie IV. części IV. rozdziału ustawy z 1. sierpnia 1895, dz. p. p. Nr. 113 (procedura cywilna).

Czas trwania.

§ 15. Niniejszą umowę zawiera się na czas nieokreślony, a wchodzi ona w życie w dniu 1. marca 1913.

Terminem wypowiedzenia jest jeden rok, a najwcześniej można wypowiedzieć umowę w dniu 1. marca 1923 roku.

Wiedeń, 24. stycznia 1913.

Za Wydział gospodarczy austriackich Izb lekarskich:

Prof. Dr. Finger, m. p.

Dr. Grün, m. p.

Za austriacko-węgierski Związek prywatnych zakładów ubezp.:

Dr. Hall, m. p.

Königsberger, m. p.

Raabe, m. p.

Buccawacedrol

(Capsulae Olei Cedri cawainati)

skuteczne antigonorrhoeicum

nie drażni nerek, zapobiega powikłaniom, nie działa szkodliwie na żołądek, wpływa łagodząco na bóle. Wypróbowany w klinikach i przez wielu lekarzy praktyków. Na składzie w aptekach.

50 kapsułek 3 kor.

Wyrabia apteka B. Fragnera, Praga III.

STANISŁAW KĘDZIERSKI, Lwów, ul. Chorążczyzny I. 5.

Długoletni współpracownik najlepszych firm krawieckich w Paryżu i Londynie wykonuje wszelkie roboty w zakresie krawiectwa z szykiem wielkomijskim. Poleca się WPanom lekarzom.

WYJAŚNIENIE.

Poniżej podane wyjaśnienia mają zapewnić należyte zastosowanie umowy tak przez lekarzy, jak przez stowarzyszenia asekuracyjne.

Mieszczą one zgodne poglądy zastępców lekarzy i towarzystw ubezpieczeń na życie, delegowanych do narad nad umową, o kwestyach, uregulowanych w umowie i są zarazem wyjątkiem z protokołów odbytych narad.

Przepisy umowy mają mieć zastosowanie tylko w okręgu tych Izb lekarskich, które dały Wydziałowi gospodarczemu pełnomocnictwo do zawarcia umowy i które we wstępie umowy przytoczono. Umowa przeto nie jest ważną dla okręgu Izby lekarskiej w Bukowinie, która Wydziałowi gospodarczemu nie dała pełnomocnictwa, jak również dla okręgów Izb lekarskich w Tyrolu południowym i w Dalmacji, które nie mają stosunków z Wydziałem gospodarczym, dalej dla Karyntyi i Krainy, w których wogóle niema Izb lekarskich. W tych okręgach wolno towarzystwom postępować według swego uznania co do honoraryów dla lekarzy badających.

Do § 1. Ustanawiać ma lekarzy zaufania w regule dyrekcyja, względnie na jej wniosek główne filie. Należy przeto unikać ustanawiania ich przez agentów, inspektorów i t. d.

Wyraźnie zwraca się uwagę, że towarzystwa nie czynią wyboru lekarza zaufania zależnym od tego, czy interesowany lekarz ubezpieczy się sam na życie w towarzystwie.

Lekarzy, których przez dłuższy czas pewien zakład używał, nie powinno się bez słusznego powodu wyłączać od dalszego funkcjonowania.

Towarzystwa oświadczają gotowość podania na żądanie kompetentnej Izbie lekarskiej motywów, dlaczego pewnego lekarza zaufania nadal się nie wzywa.

Do § 2. i 6. Bezwarunkowo wzbrania się wydawania świadectwa agentom i wypłacania przez nich honorarium.

Umowa nie narusza ugody towarzystw z lekarzami zaufania, według której wypłata honorarium ma następować nie w każdym wypadku, lecz w pewnych odstępach czasu razem z wszystkie badania, w tym czasie przedsiębrane.

Lekarz zaufania jest obowiązany unikać wszelkiej zwłoki w wysyłce świadectwa do towarzystwa.

Do § 3. Agentom mają lekarze bezwarunkowo odmówić informacji o treści świadectwa.

Do § 4. W regule tylko gdy zachodzą słusne powody, można wysłać lekarza z innej gminy w celu podjęcia badań do miejscowości, w której najmniej dwóch lekarzy mieszka.

Do § 5. Honorarium na badanie przy kapitale do 5.000 K włącznie ustalono w kwocie 10 K dlatego, gdyż reprezentanci towarzystw złożyli oświadczenie, że wyższe honorarium nie mogłoby znaleźć pokrycia w pobieranych przez towarzystwa i dopuszczalnych wpłatach na rzecz towarzystw, a zatem towarzystwa byłyby zmuszone zawierać ubezpieczenie na mniejszy kapitał bez badania lekarskiego przy stosownym terminie wyczekiwania.

Natomiast zgodzono się na honorarium 15 K przy ubezpieczeniach kapitału od 5.000 do 10.000 K i na honorarium 20 K przy ubezpieczeniu kapitału ponad 10.000 K.

Umowa nie dotyczy honoraryów lekarzy specjalistów. Ma je się wypłacać, jak dotąd w każdym wypadku na podstawie osobnej ugody między towarzystwem i specjalistą.

Ustanowienie taksy honoraryów za kontrolne zbadanie w obrocie ubezpieczeń ludowych zastrzeżono komisji przewidzianej w § 12.

Do § 7. Wyraźne żądanie towarzystwa, aby badania dokonano w mieszkaniu strony, zachodzi wtedy, jeżeli towarzystwo żądanie to pisemnie wyrazi, lub jeśli w wyjątkowych wypadkach poleci je uczynić ustnie swemu reprezentantowi, posiadającemu do tego legitymację.

Jeżeli lekarz bez takiego wyraźnego żądania towarzystwa stroną w jej mieszkaniu odwiedza, nie ma prawa doliczać należytości 2 K za wizytę.

Umowa co do honorarium za stratę czasu (§ 7. zdanie ostatnie) musi nastąpić przed dokonaniem badania lekarskiego.

Towarzystwa ubezpieczeń należycie uwzględnić będą te wypadki, w których lekarz zaufania, zamówiony na pewną godzinę do mieszkania osoby ubezpieczającej się, nie zastanie jej w domu, względnie w których lekarz osobę ubezpieczającą się w swym mieszkaniu poza godzinami ordynacyjnymi nadarmo oczekuje.

Do § 8. Obowiązek tajemnicy dotyczy towarzystwa tylko o tyle, że świadectwo lekarzy zaufania zachowuje w dyskretyi wobec agentów, stron i trzecich osób prywatnych a o treści świadectw lekarzy domowych także innych towarzystw nie informuje.

Natomiast nie uchodzi za naruszenie obowiązku tajemnicy praktykowane w ruchu ubezpieczeniowym zawiadamianie się wzajemne towarzystw o zaszytych odmowach ubezpieczenia,

jakoteż użyczenie na żądanie pewnego towarzystwa odpisów świadectw lekarza zaufania.

Do § 11. Zainicyowane przez towarzystwa ujednostajnienie formularzy na świadectwa, które w najbliższych miesiącach ma nastąpić, uprości czynności szczególnie lekarzy, funkcjonujących jako lekarze zaufania kilku zakładów, co niierzadko ma miejsce.

Do § 12. Związek pozostawił jeden z trzech przypadających mu mandatów do stałej komisji tym towarzystwom ubezpieczeń na życie, które nie należą do Związku a do umowy się przyłączyły.

W sprawie opieki nad obłąkanymi.

Petycja do Rady państwa Wydziału krajowego

w sprawie projektu ustawy o pozbawianiu własnowolności (Entmündigungsgesetz).

Wysoka Izbo! Na porządek dzienny Wysokiej Izby Posłów wejdzie niebawem projekt ustawy o odjęciu własnowolności (Entmündigungsgesetz). — Projekt zawiera w rozdziale III-cim postanowienia, dotyczące państwowej pieczy nad obłąkanymi, leczonymi w zakładach publicznych; zakładami takimi w Przedlitawii są wyłącznie zakłady krajowe, fundowane, utrzymywane i prowadzone kosztem poszczególnych krajów koronnych pod nadzorem odnośnych Sejmów względnie Wydziałów krajowych.

Jakkolwiek w obradach komisji prawniczej Izby Posłów projekt rządowy uległ pewnym zmianom, bo usunięto instytucję sądów ławniczych w postępowaniu odwoławczem i uznano dopuszczalność powołania na znawców sądowych także psychiatrów, pełniących służbę w danym zakładzie leczniczym — to jednak fakt, że projekt w brzmieniu, ustalonym przez komisję, nie zmienił zasadniczej myśli przewodniej c. k. Rządu objęcia kodyfikacją prawną wszystkich zakładów bez względu na ich charakter jako instytucji publicznych i krajowych — zmusza Wydział krajowy galicyjski do zajęcia zasadniczego stanowiska wobec całej projektowanej ustawy.

Do wyrażenia swej opinii ma Wydział krajowy nie tylko prawo na mocy § 19. lit. a) statutu krajowego, ale także i obowiązek, a to ze względu na ujemne skutki, jakie projekt pociągnąłby za sobą dla zakładów krajowych dla obłąkanych w razie, gdyby się stał ustawą w formie, proponowanej przez komisję prawniczą Izby posłów.

Sprawa publicznej pieczy nad obłąkanymi zawiera w sobie znamiona prawa prywatnego i publicznego, dlatego ze stanowiska tych dwóch dziedzin prawa rozpatrzeć ją należy.

Kwestya — kogo uważać za tak dalece pozbawionego rozsądku, by mu odjąć zupełnie, lub ograniczyć możliwość rozporządzania sobą i swoim majątkiem — jest kwestyą natury prywatnej, ponieważ w pierwszym rzędzie chodzi tu o dobra danego osobnika: ius privatum ad singulorum utilitatem spectat; z drugiej strony — interes publiczny i interes społeczny domagają się leczenia takich osobników tak ze względów humanitarnych, jak i bezpieczeństwa publicznego; ta ostatnia okoliczność pociąga za sobą w wielu wypadkach konieczność przymusowego internowania obłąkanych w zakładach publicznych, czy prywatnych, a to już wkracza w dziedzinę prawa publicznego, które w zakresie swobod konstytucyjnych postawiło zasadę, że nikt w swiej wolności osobistej nie powinien być ograniczony bez ważnego a uzasadnionego powodu.

Pod tym podwójnym kątem widzenia stojąc — uznaje Wydział krajowy ze stanowiska prawa prywatnego w całej pełni konieczność kodyfikacji austriackiego prawa kuratelarnego. Nowoczesnym wymogom życia społecznego nie odpowiadają dotychczas obowiązujące przepisy powszechnej ustawy cywilnej z roku 1811; nasza ustawa cywilna zna kuratele nad marnotrawcami, tudzież nad szalonymi, obłąkanymi i głupkowatymi, a nie odróżnia należycie obłąkania od zwyrodnienia psychicznego czyli t. zw. przypadków pogranicznych zwłaszcza u alkoholików i nadużywających środków narkotycznych; nie odróżnia też ustawa możliwej u takich osób zupełnej i niepełnej niezdolności do działań prawnych tak, jak ją uznaje w całej pełni obecnie obowiązująca w Niemczech powszechna ustawa cywilna.

Również ze stanowiska prawnego administracyjnego uznaje Wydział krajowy w zupełności konieczność ustawodawczego uregulowania ścisłego nadzoru władz państwowych nad koncesyowanymi przez c. k. Rząd prywatnymi zakładami leczniczymi, do których również prywatne zakłady dla obłąkanych i nerwowo chorych należą.

Natomiast ze stanowiska prawnego-politycznego Wydział krajowy czuje się w obowiązku zwrócenia uwagi Wysokiej Izby, że w sprawie publicznej pieczy nad obłąkanymi, leczonymi w zakładach krajowych brak uzasadnienia prawnego dla ingerencyi ustawodawczej Rady państwa, dla ingerencyi zaś administracyjnej władz państwowych politycznych czy sądowych — brak uzasadnienia i prawnego i faktycznego.

RAMOGEN

Marka słowna dla zgęszczonego mleka dla oseków
według Biedert'a („BIEDERT's Rahmgemenge“).

Uznane za najlepsze, jałowe pożywienie mleczne do odżywiania zdrowych jakoteż do leczenia oseków i starszych dzieci z zaburzeniami w trawieniu.

Próbki i piśmiennictwo bezpł. przez

Oesterreichisch-ungarische Milchwerke in Linz a. D.

Opierając się na historii rozwoju ustawodawstwa państwowego, tudzież autonomicznego poszczególnych krajów koronnych — Wydział krajowy nie uznaje kompetencji ustawodawczej Rady państwa w przedmiocie publicznej pieczy nad obłąkanymi, o ileby odnośna ustawa objąć miała krajowe zakłady jako takie, oraz o ileby regulować miała prawny stosunek tych zakładów wobec chorych, wobec władz państwowych czy autonomicznych i wobec społeczeństwa — chociażby nawet normy te wkraczały w dziedzinę prawa prywatnego.

W szczególności zaznacza Wydział krajowy, że na podstawie § 17. statutu krajowego z 26. lutego 1861 należy do Sejmów prawo uchwalania ustaw „w sprawach krajowych”, zaś § 18. statutu uznaje za sprawy krajowe „wszystkie zarządzenia w przedmiocie publicznych budowli, których kosztą pokrywane są z funduszów krajowych, oraz zakładów dobroczynnych uposażonych z funduszów krajowych. Krajowe zakłady dla obłąkanych, które na mocy § 8. ustawy z 17. lutego 1864 (dz. p. p. Nr. 22) przeszły w zarząd krajów koronnych należą właśnie do instytucji przewidzianych w § 18. statutu krajowych.

Ta kompetencja ustawodawcza Sejmów bynajmniej naruszoną nie została wskutek późniejszej zmiany ustroju konstytucyjnego monarchii.

Ustawa zasadnicza o reprezentacji państwa z 21. grudnia 1867 (dz. p. p. Nr. 141) wyliczając w § 11. szczegółowo i wyczerpująco wszystkie sprawy należące do zakresu działania Rady państwa, wymienia pod lit. f) „ustawodawstwo w zakresie lecznictwa”, tudzież „ustawodawstwo o ochronie przeciw epidemiom i zarazom bydłym” — zaś w § 12. wyraźnie powiada, że „wszystkie inne przedmioty ustawodawstwa nie zastrzeżone w tej ustawie wyraźnie Radzie państwa, należą do zakresu działania Sejmów”.

Wprowadzanie sprawa pieczy nad obłąkanymi dotykając osobistych stosunków chorego, zawiera w sobie obok momentów natury publiczno-prawnej także pierwiastki prawa prywatnego. — z czego wnioskowaćby można, że kompetencja Rady państwa znajduje uzasadnienie w § 11. lit. k) ustawy z roku 1867 (dz. p. p. Nr. 141), który wyraźnie przyznaje Radzie państwa ustawodawstwo cywilno-prawne — jednak argument taki nie wytrzymuje krytyki, a to wobec ustaw zasadniczych z 26. stycznia 1907 (dz. p. p. Nr. 15. i 16.), które do § 11. lit. k) dodały niesłychanie ważne postanowienie, a mianowicie, że „ustawodawstwo cywilno-prawne należy do kompetencji Rady państwa tylko o tyle, o ile nie dotyczy przedmiotów, które na mocy statutu krajowych należą do zakresu działania Sejmów”, nadto powyższe nowele dodały do § 12. ustawy z roku 1867 autentyczną interpretację postanowień statutu krajowych, stwierdzającą, że w sprawach krajowych „może ustawodawstwo krajowe uchylać także postanowienia z dziedziny ustawodawstwa prawa cywilnego potrzebne do uregulowania przedmiotu”.

Zatem wyżej powołane nowele z r. 1907 do ustawy zasadniczej z r. 1867 usunęły w zupełności wszelkie ewentualne wątpliwości, jakieby powstać mogły w kwestyi kompetencji ustawodawczej Sejmów nawet w zakresie prawa cywilnego.

Tego zasadniczego poglądu na kompetencję Rady państwa nie może zachwiać ewentualne powoływanie się c. k. Rządu na § 2. lit. b) ustawy sanitarnej z r. 1870 (dz. p. p. Nr. 68), ponieważ ustawa ta mówi w odnośnym paragrafie wyraźnie tylko o nadzorze zwierzchniczym administracji państwa nad zakładami obłąkanych; dotyczy więc wyłącznie organów wykonawczych a nie ustawodawczych władzy państwa, odnosi się do zakładów obłąkanych, jako instytucji a nie do sprawy pieczy nad obłąkanymi, która do gmin i krajów należy, a w końcu przyznaje administracji państwa tylko nadzór zwierzchniczy, na mocy którego organa wykonawcze władzy państwowej — centralne, czy krajowe — mają prawo „wkroczyć”, jeśli nastaną wadliwości sanitarne, których usunięcie jest konieczne w interesie ogólnego zdrowia (orzecz. Tryb. admin. z 7. marca 1888 l. 756 Budw. Nr. 3.972).

Gdyby nawet c. k. Rząd nie uznał takiej interpretacji § 2. lit. b) ustawy z r. 1870 — to jednak nie mógłby na niej oprzeć kompetencji Rady państwa do ustawowego uregulowania krajowej pieczy nad obłąkanymi już z tego względu, że ustawa sanitarna z r. 1870 nie mogła zmienić zakresu dzia-

łania Rady państwa ustalonego ustawą zasadniczą, którą tylko i wyłącznie późniejsza ustawa zasadnicza subrogowaćby mogła.

W tem zapatrywaniu prawnem na kompetencję ustawodawczą Rady państwa w sprawie publicznej pieczy nad obłąkanymi, Wydział krajowy galicyjski bynajmniej nie jest odosobniony, ponieważ Sejm solnogrodzki aprobował w roku 1910 w zupełności wniosek tamtejszego Wydziału krajowego z 27. października 1910 L. T. Nr. 431/910, który brzmi: „Der Landesausschuss sieht sich veranlasst, sich gegen die Entwürfe des Irrenfürsorge- und Entmündigungsgesetzes auszusprechen und dem Verlangen Ausdruck zu geben ..... dass die Regelung der öffentlichen Irrenfürsorge in den Ländern durch Anstalten, organisierte Familienpflege und andere die Anstaltspflege ergänzende Fürsorgeeinrichtungen der Landesgesetzgebung überlassen bleibe“.

Temu zapatrywaniu dały wyraz także inne Wydziały krajowe w memoriałach przedkładanych c. k. Rządowi i Radzie państwa w sprawie projektu reformy prawa kuratelarnego.

Na przedstawionem wyżej stanowisku prawnem stojąc — Wydział krajowy nie może również uznać kompetencji administracyjnej władz państwowych — politycznych, czy sądowych — do kontroli i bezpośredniego pozytywnego nadzoru krajowych zakładów dla obłąkanych.

C. k. Rząd nie zdaje się podzielać tego poglądu, opartego również na wyżej zaznaczonym wywodzie historyczno-prawnym. Na podstawie właśnie § 2. lit. b) ustawy z roku 1870 wydało Ministerstwo spraw wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem sprawiedliwości rozporządzenie z 14. maja 1874 (dz. p. p. Nr. 71), naruszające w wysokim stopniu samorząd krajów w sprawie publicznej pieczy nad obłąkanymi. C. k. Rząd w § 21. tego rozporządzenia nałożył na kraje koronne obowiązek przedkładania do zatwierdzenia Ministerstwu spraw wewnętrznych statutu zakładów krajowych dla obłąkanych. Opierając się na tem rozporządzeniu — wobec ustaw zasadniczych nieważnym — sądziło c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych, że przysługuje mu prawo zatwierdzenia statutu zakładu w Kulparkowie, uchwalonego przez Sejm galicyjski dnia 25. maja 1875 i ogłoszonego w dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych (Nr. 6 ex 1876).

Przeciw temu nieuzasadnionemu roszczeniu wystąpił wówczas Wydział krajowy, przedstawiając Sejmowi następujący wniosek: „Sejm Królestwa Galicyi i Lodomerji oświadcza, że Pan Minister spraw wewnętrznych poddając swemu zatwierdzeniu uchwałę Sejmu z 25. maja 1875 o statucie zakładu kulparkowskiego postąpił w sposób nie dający się pogodzić z postanowieniami statutu krajowego — Sejm zastrzega się przeciw takiemu postępowaniu”.

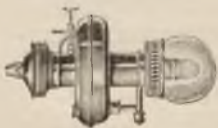
Myśl przewodnią rozporządzenia ministeryalnego z r. 1874 polegającą na tem, by zakłady krajowe dla obłąkanych poddać bezpośredniej kontroli państwa, rozwija dalej c. k. Rząd — jakkolwiek w zmienionej nieco formie — tak w projekcie publicznej pieczy nad obłąkanymi z roku 1909 (Irrenfürsorgegesetz) — obecnie wskutek opozycji krajów wycofanym, jakoteż we wszystkich projektach reformy prawa kuratelarnego (Entmündigungsgesetz) przedkładanych przez c. k. Rząd Izbie posłów od r. 1907 do chwili obecnej.

Otóż przeciw tej kontroli, przeciw tej ingerencji administracyjnej państwa nawet w formie proponowanej przez komisję prawniczą Izby posłów — Wydział krajowy zastrzedz się musi jak najkategoryczniej.

Za takim ujęciem kwestyi przemawiają nietylko motywa natury prawno-politycznej wyżej szczegółowo omówione, ale także niemiędy ważny względ na praktyczną stronę kwestyi.

Ta ostatnia okoliczność zmusza Wydział krajowy do krytyki rozdziału III-go projektu komisji prawniczej pod tytułem: „Gerichtliches Verfahren bei Aufnahme in geschlossene Anstalten“ i 1. tytułu Rozdziału IV.: „Entmündigungsverfahren”.

W motywach przedłożenia zaznacza c. k. Rząd, że jednym z celów przyszłej ustawy będzie usunięcie — o ile możliwości — nieufności społeczeństwa do zakładów dla obłąkanych, której źródło tkwi w zdarzających się rzekomo wypadkach bezprawnego przytrzymywania w zakładach ludzi zdrowych. Otóż Wydział krajowy zaznacza, że jeśli chodzi o krajowe zakłady, motyw ten nie wytrzymuje krytyki i upada już z tego względu,

Swiatła „Wiktorin”

Lampa spirytusowa o sile 180 świec. Najnowsze oświetlenie Koszta 3 hal. godzina. Przez władzę państw. zbadane i uznane za doskonałe.

OSKAR FASSLER

Skład gramofonów i elektr. lamp we Lwowie, przy ul. Sykstuskiej 1. 29

że krajowe zakłady stojące pod kontrolą Wydziałów krajowych i Sejmów nie tylko nie mają najmniejszego interesu w przytrzymywaniu osób zdrowych, ale nawet specjalnie w Galicyi zakład kulparkowski wydać musi chorych potrzebujących opieki zakładowej dla braku miejsca.

Na tej przesłance — niestniejącej w odniesieniu do zakładów krajowych — konstruuje projekt szereg przepisów, które chronić mają leczonych w zakładach prywatnych i publicznych przed bezprawnym przytrzymywaniem. W tym celu projekt rządowy w brzmieniu ustalonym przez komisję prawniczą Izby posłów ustanawia organ kontrolujący zakłady prywatne i krajowe; organem tym w pierwotnych przedłożeniach rządowych była władza polityczna I. instancyi, zaś według ostatniego projektu będą organem kontrolującym działalność leczniczą zakładów krajowych władze sądowe.

Ta kontrola sądowa polegać będzie na tem, że kierownik zakładu pod zagrożeniem grzywny od 10—1000 kor. obowiązany będzie zawiadomić sąd powiatowy, w którego okręgu zakład leży w ciągu 24 godzin o każdym wypadku przyjęcia chorego — który nie zgłasza się dobrowolnie. Wydział krajowy tu zauważa, że po myśli obowiązującego w Galicyi statutu dla zakładu w Kulparkowie z dnia 25. maja 1875 (dz. u. kr. Nr. 6. ex 1876) dyrektor zakładu jest obowiązany zawiadomić sąd o każdym wypadku przyjęcia chorego i faktycznie sądy galicyjskie mają w ewidencji wszystkich obłąkanych, przebywających w zakładzie. — Jednak Wydział krajowy zaznacza, że między zawiadomieniem dotychczasowem a zawiadomieniem przewidzianem w projekcie ustawy istnieje zasadnicza różnica.

Zawiadomienie dotychczasowe ma umożliwić sądowi wdrożenie postępowania kuratelarnego. Kuratelę zawieszają nad chorym na podswawie orzeczenia sądu lekarskiego, w którym współdziała z reguły jeden z psychiatrów zakładowych, o ile możliwości ordynator chorego; a ten współdziałanie jego jest zupełnie słuszny, bo lekarz ordynujący, mając chorego przez czas dłuższy pod obserwacją najlepszy sąd o jego stanie psychicznym wydać może. Zarzut c. k. Rządu podniesiony na posiedzeniu komisji prawniczej Izby posłów dnia 15. marca z. r. przez usta szefa sekcji dra Schauera, że taka praktyka sprzeciwiała się zasadzie „nemo iudex in re sua“ nie jest uzasadniony, ponieważ lekarz ordynujący zakładu krajowego jako funkcjonaryusz instytucji publicznej humanitarnej nie orzeka in re sua, tylko in re lezonego, a nadto nie samodzielnie, ale wspólnie z innymi członkami komisji sądu lekarskiego.

Natomiast celem zawiadomienia przewidzianego w projekcie komisji będzie wprowadzenie przez sądy t. zw. postępowania detencyjnego, polegającego na tem, że sąd zanim wdroży postępowanie kuratelarne orzeknie wprzód o dopuszczalności przytrzymywania chorego w zakładzie. Wydział krajowy zaznacza, że takie rozszerzenie kompetencji sądu nie tylko sprzeciwia się wyżej podanym ustawom zasadniczym państwowym i autonomicznym, ale nadto byłoby znacznym ograniczeniem samorządu w zakresie pieczy nad obłąkanymi. Przepis taki w praktyce zredukowałby krajowe zakłady lecznicze do rzędu azylów detencyjnych. Na tem stanowisku stojąc Wydział krajowy nie może się zgodzić z zapatrywaniem prof. dra Wagnera v. Jauregg zamieszczonym w „Referate und Anträge betreffend die Reform des Irrenwesens“, na które powołuje się również prof. dr. Dniestrzański, referent projektu w komisji prawniczej, a które wyraża przekonanie, że c. k. sądy w Austrii już obecnie na podstawie § 9. rozp. min. z 1874 r. (dz. p. p. Nr. 71) kontrolę nad zakładami krajowymi sprawują. Takiej jednak kontroli nie było i nie ma i dlatego między stanem prawnym obecnym a projektowanym istnieje zasadnicza różnica. Tej różnicy nie uznaje również c. k. Rząd, ponieważ na posiedzeniu komisji prawniczej w dniu 15. marca z. r. reprezentant Rządu szef sekcji dr. Schauer wyraźnie zaznaczył, że i obecnie zakłady krajowe po myśli statutów swoich muszą wypuścić chorych, o których orzeknie komisja sądu lekarskiego, że są zdrowi i nie potrzebują kuratora; otóż Wydział krajowy zwraca uwagę Wys. Izby, że w myśl § 25. statutu zakładu kulparkowskiego dyrektor zakładu jest obowiązany zarządzić wydalenie z zakładu osób wyleczonych i takich nieuleczonych, co do których nie zachodzi obawa narażenia publicznego bezpieczeństwa lub publicznej obyczajności. Zatem wprowadzenie postępowania detencyjnego nie będzie ujęciem w formę ustawy i rozwinięciem instytucji już istniejącej.

Wydział krajowy zwraca uwagę Wysokiej Izby, że w krajowej pieczy znajduje się obecnie prawie 2.000 chorych, zaś drugie tyle przepływa corocznie przez zakład kulparkowski i oddział obłąkanych szpitala św. Łazarza w Krakowie, że wskutek tego odnośne sądy będą zmuszone wydawać rocznie

2.000 orzeczeń detencyjnych, a liczba ich znacznie wzrośnie z chwilą otwarcia drugiego krajowego zakładu dla obłąkanych i nerwowo chorych w Kobierzynie, gdyż według statystyki urzędowej około 6.000 obłąkanych w Galicyi potrzebuje opieki zakładowej; że dalej c. k. Rząd zmuszony będzie specjalnie dla nadzoru i kontroli zakładów krajowych kreować osobne sądy we Lwowie i w Krakowie, których jedynym zadaniem będzie wydawanie orzeczeń detencyjnych i rozstrzyganie rekursów stron interesowanych, ponieważ tak olbrzymiego świeżego balastu spraw nie wytrzyma ani c. k. sąd powiatowy S. II. we Lwowie (właściwy dla Kulparkowa), ani c. k. sąd powiat. w Podgórzu (właściwy dla Kobierzyna).

Z motywów przedłożenia wynika, że c. k. Rząd spodziewa się przez wprowadzenie kontroli wyżej omówionej usunąć nieufność społeczeństwa do zakładów obłąkanych — otóż Wydział krajowy czuje się w obowiązku zwrócenia uwagi Wysokiej Izby, że przyszła ustawa w brzmieniu ustalonym przez komisję prawniczą nie tylko tej nieufności nie usunie, ale ją jeszcze zwiększy.

W szczególności zaznacza Wydział krajowy, że po myśli § 24 statutu dla zakładu w Kulparkowie „odwiedzanie chorych, tudzież prowadzenie pisemnej korespondencji z nimi jest zawieszony od zezwolenia dyrektora“. To ważne postanowienie czyni zadość postulatowi psychiatryi, która domaga się w interesie chorego pozostawienia go w bezwzględny spokój, zwłaszcza w pierwszych okresach choroby. Otóż projektowane przez komisję prawniczą przepisy kontrolujące zakłady publiczne, polegające na przyznaniu sądowi prawa wstępu do zakładu każdej chwili, nadające członkom komisji sądu lekarskiego i zastępcom prawnym, oraz mężowi zaufania chorego prawo wglądu w odnośne akta i dokumenta zakładu z reguły natury najosobistszej, prawo przesłuchiwania lezonego, służby i lekarzy zakładowych — wprowadzą w porządek wewnętrzny zakładów taki niepokój i rozstrój, że skuteczne leczenie będzie wprost uniemożliwione.

Mimo opozycji prawie wszystkich krajów koronnych, wbrew zgodnej opinii „Związku psychiatrycznego“ w Austrii, komisja prawnicza przyjęła zawartą w przedłożeniu rządowym instytucję mężów zaufania, którzy będą prawdziwym nieszczęściem i katastrofą dla zakładów publicznych, zwłaszcza, że mężem zaufania będzie mógł zostać każdy, o ile będzie posiadał pełną zdolność do działań prawnych i nie będzie znanym sądowi jako pisarz pokątny. Jest jednak rzeczą pewną, — bo przez praktykę psychiatryczną stwierdzoną — że chorzy a zwłaszcza maniacy różnych odcieni będą sobie dobiegać na mężów zaufania osobniki o podobnych skłonnościach. W tej ważnej sprawie Wydział krajowy zgadza się w zupełności ze stanowiskiem, zajętem przez reprezentantów wszystkich Wydziałów krajowych na ankiecie odbytej we Wiedniu dnia 6. lipca z. r., a zarazem sądzi, że instytucja mężów zaufania spowoduje zastój w publicznej pieczy nad obłąkanymi. Wskutek postępowania detencyjnego, które każdego chorego, o ile dobrowolnie nie podda się leczeniu obłoży piętnem publicznie stwierdzonej choroby, dalej wskutek przepisów kontrolnych, które wprowadzą zamęt w porządek wewnętrzny zakładów i przez ciągłe dręczenie chorego uniemożliwią osiągnięcie dodatnich wyników leczenia — poziom krajowej pieczy nad obłąkanymi znacznie się obniży. Wynikiem tego będzie nieufność mającej sfer społeczeństwa do zakładów krajowych, a w dalszym następstwie ich omijanie ze strony osób zamożniejszych. Ta ostatnia okoliczność nie może być obojętną dla krajów koronnych, które od pół wieku prawie łożąc znaczne sumy na budowę i utrzymanie zakładów leczniczych dla obłąkanych, mają w zwrotach kosztów leczenia chorych mającej sfer znaczny ulgę w wydatkach.

Natomiast dalszym skutkiem wejścia w życie projektu będzie wzrost w zakładach krajowych chorych biednych nieuleczalnych i takich, których państwo oddaje zakładom ze względu na bezpieczeństwo publiczne.

Wydział krajowy zwraca uwagę Wysokiej Izby, że zakłady krajowe, w których element zbrodniczy stanowi przeszło $\frac{1}{10}$ ogółu chorych nabiorą jeszcze bardziej charakteru karnego, staną się zakładami detencyjnymi dla wszelkich kategorii zbrodniarzy o defektach psychicznych, elementu niesłuchanie niebezpiecznego dla chorych, dla personalu lekarskiego i służby, elementu odznaczającego się finezyą w zakłócaniu porządku zakładowego i drażnieniu innych chorych, któremu przepisy kontrolne projektu dadzą tylko sposobność do uniemożliwienia prowadzenia zakładów krajowych w duchu nowoczesnych wymogów lecznictwa psychiatrycznego.

W uwzględnieniu naprowadzonych motywów zechce Wysoka Izba usunąć z porządku dziennego przedłożenie „o pozbawieniu własnowolności“ i wezwać c. k. Rząd do

TAPICER, DEKORATOR

poleca się P. T. Lekarzom do robót meblowych i dekoracyjnych i tapetowania w miejscu i na prowincyi

KAZIMIERZ HAUSER
Lwów, ul. Romanowicza I. 11 przedłużenie ul. Akademickiej.

przedłożenia Sejmom nowego projektu po poprzednim porozumieniu się z krajami koronnymi, które sprawują pieczę publiczną nad obłąkanymi.

Lwów, dnia 10. stycznia 1913.

NADESLANE.

Stomatolog DR. HENRYK ALLERHAND

po powrocie z podróży naukowej do Ameryki ordynuje
Wałowa II. od 9-6 Telefon 152 II.

Już otwartą została

Apteka centralna i laboratorium chemiczno-farmaceutyczne i kosmetyczne

MRA M. OBERLAENDERA

we Lwowie przy ul. Piekarskiej 45 (róg ul. Opata Hoffmana).
Telefon 1876.

Instytut roentgenowski dla celów rozpoznawczych
lecniczych

Dra M. PENZIASA Lwów, ul. Sykstuska 9

SPRAWOZDANIE

z czynności Izby lekarskiej wschodnio-galicyskiej.

Protokół z posiedzenia Wydziału Izby lekarskiej wschodnio-galicyskiej z dnia 21. grudnia 1912.

Obecni: Prezydent dr. Festenburg, dr. Mikołajski, dr. Papée, dr. Schellenberg i dr. Zion. — Dr. Kohlberger nadesłał usprawiedliwienie.

1) Nadeszło pismo Związku kraj. lekarzy w Krakowie, które nadmienia, że w sprawie wypowiedzenia umowy z Towarzystwami ubezpieczeń od wypadków i na życie, są sprzeczności między Izbą wschodnio- i zachodnio-galic. z prośbą o wyjaśnienie. Uchwalono odpisać, że Izba nasza stoi na gruncie znanej uchwały wiecu Izb w Gracu i dlatego zupełnie poprawnie postępuje i oczekuje dalszych wskazówek Wydziału wykonawczego.

2) Zażalenie na dra P. z D. odesłano do Izby zach. galic., gdyż D. nie należy do naszego okręgu.

3) Następnie Wydział Izby odbył wspólne posiedzenia z delegatami kraj. Związku powiat. kas chorych, w sprawie ułożenia szematu umowy między lekarzem a Zarządem kasy chorych.

Przybyli dyrektor dr. Małaczyński i inspektorowie dr. Sikora i p. Sośniak.

Referent dr. Mikołajski odczytał z „Głosu lekarzy“ przebieg historyczny całej tej sprawy i zapytuje się, czy nie byłoby na miejscu paragraf za paragrafem projektu tej umowy przejść, aby dojść do jakiegoś konkretnego wniosku. — Dyrektor Małaczyński jako reprezentant Wydziału kraj. Związku powiat. kas chorych jest zdania, że nim się przystąpi do omówienia pojedynczych punktów, byłoby na miejscu rozstać projekt przyjęć się mającego wzoru umowy do pojedynczych kas i zażądać od nich opinii, gdyż tylko na podstawie tych opinii będzie można dojść do porozumienia, przyczem zaznacza, że większość kas będzie prawdopodobnie za wzorem umowy kas niższo-austriackich t. j. wiedeńskim. — P. inspektor Sośniak przypomina, że umowa obowiązująca kasy chorych w Niższej Austrii, nie doznała wszędzie przyjęcia a ponieważ działalność kraj. Związku powiat. kas chorych rozciąga się na całą Galicyę i Bukowinę, byłby za tem, aby również i Izba zach. galic. przyłączyła się do naszej akcji.

Dr. Zion sympatyzuje z wnioskiem dra Małaczyńskiego i popiera tegoż przyjęcie z tem, aby Zarząd Związku powiat. kas chorych bezzwłocznie wysłał projekty do pojedynczych kas.

Kol. dr. Schellenberg jest zdania, aby Izba nasza niezależnie pertraktacje dalej prowadziła a równolegle z Izbą zachodnio-galic. czyniła starania do otrzymania wzoru umowy. Natomiast dr. Papée jest zdania, aby Izbę krakowską zawiadomić o rozpoczętych naszych pertraktacjach z żądaniem przyłączenia się do nas.

Po wyczerpującej dyskusji prezydent dr. Festenburg podał wniosek dra Małaczyńskiego pod głosowanie, który został jednogłośnie przyjęty a prezydent prosił tylko o odpowiedni pośpiech.

Na tem posiedzenie zamknięto.

Dr. Zion
prowadzący pióro.

Dr. Festenburg
prezydent.

Protokół z posiedzenia Wydziału Izby lekarskiej wschodnio-galicyskiej z dnia 27. grudnia 1912.

Obecni: Prezydent dr. Festenburg, dr. Kohlberger, dr. Mikołajski, dr. Papée, dr. Schellenberg i dr. Zion.

Protokół z ostatniego posiedzenia odczytano i przyjęto.

1) Dr. Papée zdaje sprawę z audyencji w sprawie dra F. z B. u prezydenta Sądu wyższego, Czerwińskiego, Z odpowiedzi tegoż wnioskować można, że sprawa ta jest na najlepszej drodze Prezydent przyrzekł, że się postara, aby podobne fakty się nie powtarzały.

2) Nadeszło zaproszenie Wydziału krajowego na uroczystość otwarcia pawilonu chorób zakaźnych.

Prezydent weźmie udział w uroczystości jako delegat Izby.

3) Aptekarza Karpa podanie do c. k. Namiestnictwa o koncesyę na nabytą drogą kupna aptekę w Toporowie, oraz podanie aptekarza Gidlewskiego o koncesyę na publiczną aptekę we Lwowie w okolicy ul. Zbarskiej, Bajek etc. zaopiniowano przychylnie.

4) Dr. Z. z S. prosi, aby mu zostawić do dyspozycji oryginał skargi anonimowej przeciw niemu. — Uchwalono po myśli prośby.

5) P. Heller z Sianek prosi o podanie mu nazwiska profesora lub docenta dla chorób skórnych i dla ortopedyi.

Uchwalono podać spis wszystkich specjalistów praktykujących we Lwowie w tych działach.

6) Dr. F. przysłał na ręce dra Mikołajskiego 2 deklaracje podpisane przez aspirantkę pnę G. i przez aptekarza H., że dr. F. nie wyrwał recepty z rąk służącej i recepty wcale nie czytał a list przedłożony przez lek. B. rzekomo pochodzący od aptekarza H. jest podrobiony.

Po obszernej dyskusji uchwalono wniosek referenta dra N., aby napisać do dra F., że Izba nie znalazła powodu do zreasumowania uchwały i jeśli udowodni, że nie otrzymał wczas wezwania na termin, wtedy dopiero będzie można wznowić postępowanie.

7) W sprawie dra Z. i dra Y. przeciw dr. N. w S. zapadła uchwała, aby rozpisać rozprawę celem wysłuchania obu stron i aby przedmiotem rozprawy było także przesłuchanie dra Z. w tej mierze, że nie uchodzi, aby w dwóch miejscach równocześnie miał posadę.

8) W sprawie dra K. przeciw dr. R. z H. uchwalono rozpisać rozprawę ale przedtem upewnić się, czy dr. R., który obecnie mieszka w Wiedniu, będzie mógł przyjechać na wyznaczony termin.

9) Dr. K. żali się, że Zarząd pow. Kasy chorych, gdzie on według nominacji jest prowizorycznym lekarzem, z płacą roczną 1000 K. chce zamianować obecnie 2 lekarzy po 600 K. — Uchwalono napisać do dra R., aby zaniechał ubiegać się o tę posadę.

Na tem posiedzenie zamknięto.

Dr. Zion,
prowadzący pióro.

Dr. Festenburg,
prezydent.

Protokół z posiedzenia Wydziału Izby lekarskiej wschodnio-galicyskiej z dnia 30. grudnia 1912.

Obecni: prezydent dr. Festenburg, dr. Kohlberger, dr. Mikołajski, dr. Schellenberg, dr. Zion.

Protokół z ostatniego posiedzenia odczytano i przyjęto.

1) Prezydent odczytał list dra F. z K. adresowany do dra M., w którym ponownie prosi o wznowienie postępowania, ponieważ nie mógł przybyć na rozprawę, a na dowód przytacza, że jest w posiadaniu odnośnej koperty z stemplem pocztowym.

Uchwalono zażądać tę kopertę do oglądnięcia.

2) Następnie oznajmia prezydent, że kwota 1565 kor. jest do rozdzielienia jako zapomoga pomiędzy wdowy i sieroty po lekarzach.

Uchwalono udzielić zapomogę.

1) Sch. 50 k., 2) Sz. 100 k., 3) D. 100 k., 4) W. 100 k., 5) R. 100 k., 6) B. 50 k., 7) Ch. 100 k., 8) H. 100 k., 9) H. 50 k., 10) J. 100 k., 11) K. 100 k., 12) P. 100 k., 13) R. 50 k., 14) Ro 100 k., 15) S. 100 k., 16) Z. 100 k., 17) B. 100 k.

Na tem posiedzenie zamknięto.

Dr. Zion
Prowadzący pióro.

Dr. Festenburg
Prezydent.

MATTONI'EGO SÓL BOROWINOWA

Prawdziwa jedynie,
gdy zaopatrzona
marką ochronną:
sowa z okularami.

dobytą z silnie leczniczo działającej borowiny w Soos obok Francensbadu. Naturalny przetwór, zastępujący borowinę w kąpielach, branych w domu. Stosuje się według przepisu lekarza. Prosimy żądać zawsze:

Mattoni'ego sól borowinowa.

KRONIKA.

Jubileusz pracy dla najniezwyklejszych. W sobotę dyrektor zakładów dla obłąkanych dr. Władysław Kohlberger obchodził 25-letni jubileusz pracy psychiatrycznej. Zasłużonemu dyrektorowi urządzono przy tej sposobności serdeczną owacyę. O godz. 11:30 lekarze, personal administracyjny zakładu zebrał się w salonie dyrektora. Przybyli również z ramienia Wydziału krajowego członek Wydziału dr. Bernadzikowski i obaj inspektorowie szpitali dr. Müller i dr. Lipski. Do jubilatę przemówił najpierw imieniem kolegów-lekarzy prymariusz Zakładu dr. Maliszewski, podnosząc zasługi dr. Kohlbergera. Następnie przedstawiciel personalu administracyjnego p. Pawłowski, w imieniu służby starszy dozorca p. Śliwiński. W gorących słowach podkreślił zasługi jubilatę również reprezentant Wydziału krajowego dr. Bernadzikowski. Popołudniu jubilat był przedmiotem serdecznych owacyi ze strony chorych, dla których urządzono zabawę w dwu pawilonach.

Dyrektor Kohlberger liczy obecnie 56 lat. Studya medyczne odbywał w Krakowie, a następnie zagranicą. Po powrocie do kraju pracował najpierw w szpitalu krakowskim, a następnie w Zakładzie obłąkanych w Kulparkowie. Ceniony psychiatra, pełen poświęcenia dla chorych, jubilat pracuje również piórem, czego owocem jest „Podręcznik psychiatrii” i cały szereg cennych artykułów w pismach fachowych. Dr. Kohlberger dał inicjatywę do stawiania drugiego zakładu obłąkanych w Kobierzynie, za jego również dyrekcji powstały nowe pawilony w Zakładzie kulparkowskim.

Dom dla lekarzy w Abacyi. Rodak nasz dr. Ebel zainicjował w Towarzystwie lekarskim w Abacyi w kwietniu z. r. myśl założenia „Domu dla lekarzy”, na kształt tego, który istnieje od dwóch lat w Marienbadzie. Towarzystwo lekarzy przyjęło tę myśl sympatycznie, ale zarazem pogrzebało ją w księdze protokołowej.

Z końcem zeszłego roku dowiedział się dr. Ebel w Paryżu, że lekarze francuscy za inicjatywą dra Courtaulta założyli w Brezsoles w kantonie Eure-et-Loire „Dom dla lekarzy”, „Maison du Médecin”, a mianowicie dla starych, biednych i chorowitych lekarzy, który dzięki zabiegom kolegów, stojących na czele tego przedsięwzięcia, doskonale prosperuje. Zebrawszy odnośne daty, przedstawił dr. Ebel na ostatniem posiedzeniu Towarzystwa lekarskiego potrzebę wystawienia takiego domu w Austrii i zaproponował kolegom, aby rozpoczęli akcyę w tym kierunku. Wniosek jego przyjęto i wybrano komitet, składający się z 5 członków, który ma porobić przygotowawcze kroki dla zrealizowania tej idei przez reprezentacyę całego stanu lekarskiego monarchii, a profesor Glax jako prezydent Towarzystwa lek. i komisji zdrojowej oświadczył, że chętnie stawia do dyspozycyi kilka pokoi w nowym gmachu Towarzystwa ratunkowego aż do wystawienia własnego domu dla lekarzy.

Spodziewać się należy, że ta myśl szlachetna wnet się urzeczywistni.

Walne zgromadzenie Związku lekarzy rządowych w Galicyi odbędzie się we Lwowie w dniach 14. i 15. lutego b. r. z następującym porządkiem dziennym:

W piątek dnia 14. lutego 1913 o godzinie 9 przedpołudniem w sali Polikliniki ulica Lindego l. 5:

1. Zagajenie.

2. Prof. dr. Kucera: O współdziałaniu lekarzy rządowych z państwowemi stacyami doświadczalnemi w zwalczaniu chorób zakaźnych.

3. Doc. dr. Wiktor Reiss: Znaczenie społeczne higieny oka.

4. Dr. Friedberg: Lekarz rządowy jako znawca przy komisji poborowej i jego zakres działania w myśl nowej ustawy wojskowej.

Popołudniu o godzinie 2^{1/2} wyjazd do Hołoska celem zwiedzenia sanatorium dla gruźliczych.

W sobotę dnia 15. lutego 1913 o godzinie 8^{1/2} rano w sali wykładowej Zakładu fizjologii ulica Piekarska l. 52:

1. Zbiorowy wykład panów: dr. Starzewskiego, dyrektora szpitala powszechnego, Kamienobrodzkiego, architekta Wydziału krajowego i Rydzewskiego, inżyniera budowy w sprawie pawilonów dla chorób zakaźnych we Lwowie połączony ze zwiedzeniem pawilonów.

2. Następnie w sali Polikliniki dalsze posiedzenie z porządkiem dziennym:

a) sprawozdanie roczne z czynności Wydziału i obrotu kasowego;

b) sprawozdanie kasowe z kongresu w Krakowie w r. 1912;

c) wnioski komisji rewizyjnej;
d) wnioski co do wysokości wkładek na rok 1913;
e) wybór Wydziału, członków komisji rewizyjnej i delegatów na Walne zgromadzenie Związku państwowego.

3. Wnioski członków.

O godzinie 2 popołudniu wspólny obiad.

Wypowiedzenie umowy z towarzystwami ubezpieczeń od wypadku. Wydział gospodarczy Izb lekarskich donosi, że w imieniu Izb lekarskich: Styryi, Czech, Galicyi wschodniej i zachodniej, Śląska, Austrii dolnej, Wiednia, Salzburgu, Austrii górnej, Vorarlbergu i Istrii wypowiedział umowę z towarzystwami ubezpieczeń od wypadku, operującymi w Austrii, w sprawie honorarium za świadectwa o wypadku i że towarzystwa te przyjęły do wiadomości wypowiedzenie.

Udział lekarzy w pojedynkach. Wychodzące w Wiedniu czasopismo „Ehrenschtz” podaje w niemieckiem tłumaczeniu referat dra S. Mikołajskiego o ankiecie międzynarodowej przed dwoma laty w naszym piśmie ogłaszanej w sprawie udziału lekarzy w pojedynkach. Koledzy, którzy w ankiecie uczestniczyli, mogą otrzymać egzemplarz tego numeru „Ehrenschtz” po zgłoszeniu się kartą korespondencyjną do naszej redakcyi.

Wielni. Panom Lekarzom, mającym zamiar udać się na wykształcenie dentystyczne za granicę, służymy dokładnemi informacyami, jakoteż bezpłatnie wypożyczamy tam potrzebne instrumenty.

BRUNO SASS I SKA

DOM DENTYSTYCZNO-TOWAROWY

Lwów, ul. Sykstuska l. 14

artykuły S. S. White.

Kompletne urządzenia na składzie pod najkorzystniejszymi warunkami.
KATALOGI I CENNIKI NA ŻĄDANIE GRATIS.

L. W. 4.802/913.

Konkurs.

Wydział krajowy Królestwa Galicyi i Lodomerji wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskim ogłasza niniejszem konkurs na posadę Dyrektora szpitala powszechnego w Rzeszowie z płacą 1.800 (tysiąc ósmset) koron rocznie z 3-ma pięcioleciaми po 270 koron. Posada ta nadana będzie stale po upływie roku służby prowizorycznej, odpowiadającej wszelkim warunkom należytego pełnienia obowiązków i połączona jest z prawem do emerytury.

W podaniu o powyższą posadę, które ma być wniesione najpóźniej do 27. lutego 1913 wprost do Wydziału krajowego, względnie za pośrednictwem właściwej władzy, jeżeli kandydat pozostaje w służbie publicznej, zamieścić należy krótki opis przebiegu życia, dołączając dyplom doktora wszech nauk lekarskich jednego z uniwersytetów monarchii austriackiej, metrykę urodzenia na dowód, że kandydat nie przekroczył 40 lat życia, tudzież inne świadectwa, lub dokumenta, wykazujące znajomość języków krajowych, uzdolnienie i dotychczasową działalność kandydata a w szczególności znajomość administracyi szpitalnej.

Lwów, dnia 21. stycznia 1913.

Piotrowski w. r.

L. 344.

Konkurs.

Na mocy reskryptu Wydziału krajowego we Lwowie z d. 17. stycznia 1913 L. 186.256 rozpisuje Wydział powiatowy w Dolinie konkurs na posadę lekarza okręgowego z siedzibą w Perehińsku.

Do tego okręgu sanitarnego należą gminy i obszary dworskie: Duba, Dubszara, Lecówka, Olchówka, Perehińsko, Resznię, Rypne z ludnością 12.329 dusz, na obszarze 275 kilometrów kwadratowych.

Płaca roczna lekarza okręgowego wynosi 1.200 K, zaś ryczałt na objazdy kwotę 600 K rocznie.

Tenże lekarz reflektować może na uboczne zajęcie w gminie Perehińsko, z roczną płacą w kwocie 800 K, płatną z funduszu tej gminy — tudzież na leczenie personalu zarządu dóbr metropolitalnych w Perehińsku i Osmołodzie z roczną płacą 500 K, a oprócz tego pełnić jeszcze może funkcję lekarza powiatowego kasy chorych przynoszącą co najmniej 500 K rocznego dochodu.

Obowiązki lekarza okręgowego obejmuje instrukcyja służbowa, wydana przez c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym na zasadzie § 14. ust. kraj. z 5. paźdz. 1906 r. dz. u. kraj. L. 148 ogłoszona w dzienniku u. kraj. L. 158 z 30. grudnia 1907r.

Skład i pracownia instrumentów chirurgicznych, nożowniczych i aparatów

ortopedycznych

Juliana Trepczyńskiego

dostawcy do c. k. Kliniki dziecięcej Uniwersytetu Lwowskiego

L W Ó W

obecnie

ulica Dominikańska 9.

Płace emerytalne i zaopatrzenia wdów i sierót po lekarzach okręgowych normuje ustawa z 12. maja 1909 dz. u. kraj. L. 60.

Posada zostanie nadaną na razie prowizorycznie na jeden rok od dnia objęcia służby.

Po roku nastąpić może stabilizacja.

Ubiegający się o powyższą posadę winni wykazać, iż posiadają następujące warunki:

1. prawo obywatelstwa austriackiego;
2. dyplom doktora medycyny;
3. nieskazitelny charakter;
4. znajomość języków krajowych;
5. praktykę najmniej dwuletnią w zawodzie lekarskim;
6. nieprzekroczony wiek lat 40;

7. świadectwo lekarskie wystawione względnie potwierdzone przez odnośnego c. k. lekarza powiatowego, że ubiegający się jest fizycznie uzdolniony do pełnienia obowiązków lekarza okręgowego.

Między kandydatami będą mieli pierwszeństwo ci, którzy wykażą się dwuletnią służbą w szpitalu powszechnym po uzyskaniu dyplomu doktorskiego.

Udokumentowane podania należy wnosić do 15. marca 1913 r. wprost, względnie przez przełożoną władzę do Wydziału powiatowego w Dolinie.

Z Wydziału powiatowego.

Dolina, dnia 27. stycznia 1913 r.

Prezes ks. H. Zaremba w. r.

Dra Bronisława Sabata

Zakład roentgenowski i elektromedyczny
znajduje się obecnie
przy ul. Czarnieckiego 3 (Mezzanin)
Telefon 1520.

Pediatrzy wiedzą najlepiej, z jakimi nieprzyjemnościami połączone jest często odzwyczajanie dzieci od piersi.

Od tych trosk mogą się lekarze uwolnić, jeżeli podczas odzwyczajania dzieci od piersi stosują wyłącznie

Phosphatine Fallieres

Z powodu znakomitego smaku, łatwej strawności i obfitej zawartości składników odżywczych jest

Phoshatine Fallieres

niezbędną w praktyce pediatrycznej.

Cena szkatułki wystarczającej na 4 tygodnie 3-80 kor.

Dostać można we wszystkich aptekach.

Fabrykanci:

Chassaing & Cie, Paris, 6 Avenue Victoria.

EUGENIUSZ SLAWIK

Lwów, HOTEL GEORGE'A (od ul. Sienkiewicza)

poleca

po cenach najniższych wyroby skórzane,

bizuterię francuską

oraz wielki wybór przedmiotów nadających się na upominki.

Maszyny na raty

wszystkich systemów oraz
pożyczosnicze poleca

A. MALIMON

LWÓW, UL. WAŁOWA L. 9.
Nauka szycia, haftu i pożyczosnicztwa bezpłatnie. Nabywcom maszyn pożyczosniczych gwarantuje roboty
Warsztat reparacyjny we własnym zarządzie. Cenaiki darmo opłatnie.

PANOM LEKARZOM

piśmiennictwo i próbki bezpłatnie. — Otrzymać można we wszystkich aptekach.

Środek odżywczy i wzmacniający, zawierający żelazo i fosfor
(Acidoalbumina).

ŻELAZO! FOSFOR:

zwiększa znacznie ilość hemoglobiny i czerwonych ciałek krwi, pobudza łaknienie, podnosi ciężar ciała i wzmacnia nerwy.

PROSZEK FERSANOWY.

Tabletki czekoladowo-jodowo-fersanowe dla dzieci

(w kartonach oryginalnych po 50 sztuk).

D. S. 2 razy dziennie po 2—4 kołaczyki.

TABLETKI FERSANOWE.

jodowo-fersanowe dla dorosłych.

(w kartonach oryginalnych po 50 i 100 sztuk).

D. S. 2 razy dzien. po 3—6 tabletek stosownie do wskazania

Tabletki bromowe-fersanowe

Fersan-Werk,
Wien IX.

NUCLÉARSITOL ROBIN

Przeciwgruźliczy, odżywczo-wzmacniający
Preparat Medyczny Nukleofosfatowy arsenikowy
(Nukleofosfatowy kwas i sól Methylarsenowa).

PASTYLKI.

Dawka: 2 do 3 pastylki dwa razy dziennie podczas głównych posiłków co czyni 0,04 do 0,06 centygramów methylarsenatu sodowego na dzień.

WSTRZYKIWANIA.

Dawka 1 lub 2 wstrzykiwania stosownie do potrzeby na 24 godzin. Środek niezrównany przeciwko gruźlicy, lymfatyzmowi, febrze zaraźliwej, skrofulom, osłabieniu, wywołanemu wskutek upałów w krajach gorących i t. p.

Sprzedaz hurtowna: 13 Rue de Poissy Paris.
detaliczna: we wszystkich pierwszorzędnymi aptekach.

IODONE ROBIN

Peptonat jodu zupełnie przyswajalny

Preparat ten różni się zupełnie i znacznie przewyższa inne podobne preparaty, nazywane organicznymi połączeniami jodu, które są nierozpuszczalne lub niestaje. Dał on przy stosowaniu w szpitalach wyniki znakomite. Sprawozdanie Berthelot'a w Akademii Nauk w 1885 r. o peptonach. Jodon był poddany badaniom porównawczym w rozprawie Dra Boulaire'a w r. 1906. o związkach jodowych, zakomunikowanej W Paryskiej Akademii lekarskiej. (Posiedzenie 26 Marca 1907).
Stosowany w szpitalach w Paryżu i zagranicą.

Racjonalne leczenie rozedmy płuc.

Jodon Robin'a czyli organiczne, przyswajalne połączenie jodu jest znakomitym środkiem przeciw: **Dn'e, Miażdżycy tętnic, Astmie, Przymiotowi, Reumatyzmowi.**

Nie daje niebieskiego zabarwienia z kłajstrem krochmalowym, co dowodzi, że nie zawiera jodu w stanie wolnym. Roztwór jest ściśle mianowany i zawiera 1 centygram metalicznego jodu w 5 kroplach.

Dawkowanie: Można go brać w mleku na czczo lub podczas jedzenia w winie, w wodzie, najlepiej podczas głównych posiłków w ilości od 10 do 100 kropli bez obawy o wywołanie jodyzmu.

20 kropli odpowiada 1 gr. jodku potasu. Dawka dzienna wynosi od 20 do 200 kropli.

Sprzedaz: 13 rue de Poissy, Paris i we wszystkich aptekach.

JEDYNE CAŁOROCZNE PISMO ILLUSTROWANE

poświęcone polskim Zdrojowiskom, Sanatoryjom,
Letniskom, Turystyce i Sportom higienicznym — p. t.

„NASZE ZDROJE“

Oficjalny organ Krajowego Związku Zdrojowisk i Uzdrowisk.

Wydaje już trzeci rok we Lwowie Związkowy Komitet redakcyjny
pod redakcją Dra Juliusza Bandrowskiego.

Ogłoszenia i abonament rocznie 8 koron — sezonowo (od 1 V — 1 IX) 5 koron przyjmuje Administracja „Naszych Zdrojów“ — Lwów, ul. Romanowicza 1. 9. i wszystkie księgarnie.

Wina Lecznicze

przez pierwszorzędną powagę lekarską zalecane
u firmy

DIDOLIĆ I PRPIĆ

Lwów, tylko ul. Czarnieckiego 1. 3.

:: Próbkę i cenniki wysyłamy na żądanie bezpłatnie. ::

Szczawnica

szczawowy alkaliczno-słony (7 źródeł) najsilniejsze w Europie.

Wskazania: choroby dróg oddechowych,
narządu trawienia, dróg moczowych, przemiany materii, krwi i choroby nerwowe.

Sezon od 20 maja do 30 września.

Zakład inhalacyjny odnowiony, zakłady wodolecznicze, kąpieliska mineralne, kąpiele słoneczne. — Mieszkania tanie od K 1-60 począwszy i z komfortem urządzone. — Wykwintna restauracja i liczne pensjonaty. W I. i III. sezonie mieszkania 20—30% tańsze. — Lekarz zakładowy Dr. K. Włyński, 8 lekarzy praktykujących. — Zwolnienia od taks tylko wyjątkowe, w II. sezonie wykluczone. — Mieszkania po każdym gościu przymusowo formaliną desinfekcyonowane.

Śmieci i płwociny spalane w specjalnym piecu.

Stacya kolei Stary Sącz lub Nowy Targ.
Zgłaszać się o mieszkania i po fiakrów do Zarządu lub zajeżdżać po informacje mieszkaniowe wprost do Zarządu.

Unikać faktorów.

Najsilniejsze wody lecznicze na całą Europę. —
Lecznicze: Józefina, Magdalena, Wanda i Stefan
i alkaliczno-słone najsmaczniejsze: Stefan i Jan

wysła w czasie bezmroźnym Zarząd
w skrzyniach po 25, 30 i 50 butelek.

Są one do nabycia we wszystkich aptekach, składach wód mineraln. i aptecz. oraz w Składnicy wód Kraj. Związku Zdrojowisk i Uzdrowisk we Lwowie.

LYSOFORM

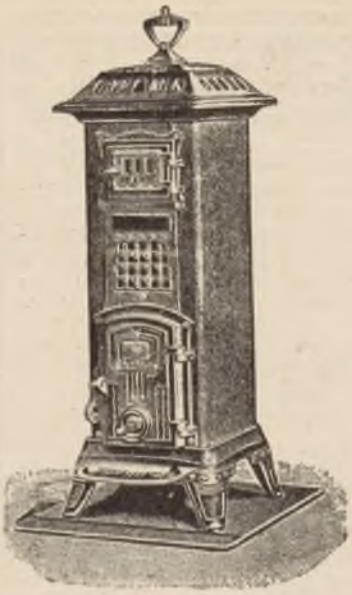
**powszechnie używany
środek desinfekcyjny,**

nieszkodliwy, bezwonny, pewnie działający, nie drażniący i tani.

Z wodą przekroploną tworzy jasne roztwory, co zwłaszcza przy odkażaniu narzędzi jest ważnym, bo dobrze je widać w roztwornie.

Fiaszki oryginalne po 100 gramów 250 gramów 500 gramów 1000 gramów
Wszędzie po cenie: K. —80 K. 1-60 K. 2-80 K. 4-60

M. KIERSKI

PRZEDTEM

PIETRZYCKI

LWÓW, PASAŻ MIKOŁASCHA

TELEFON 1854

HANDEL TOWARÓW ŻELAZNYCH, GALANTERYJNYCH NACZYŃ KUCHENNYCH, I ARTY-
:-: KULÓW TECHNICZNYCH :-:

WIELKI WYBOR WSZYSTKICH
TOWARÓW ŻELAZNYCH,
— CENY, UMIARKOWANE. —

Sanatorium

chorób wewnętrznych w ZAKŁADZIE WODOLECZNICZYM

„Kisielka“ Lwów, Kąpielna 8.

przyjmuje przez cały rok chorych, z wyjątkiem

== chorób umysłowych i zakaźnych. ==

Telefon 932.

Telefon 932

Z polecenia Towarzystwa ginekologicznego lwowskiego wyrabiam następujące opatrunki (P) położnicze, sterylizowane

GAZE	odtłuszczoną - - -	P
	jodofanową 10%	
	jodoformową 10%	
	wioformową 10%	

w pudełkach, zawierających 5 metrów gazy. — WATE BRUNSA „VIS“ w płatkach P, w kartonach po 100 i 250 gr. Na każdym pudełku jest umieszczona moja firma i litera P, toteż proszę tylko takie przyjmować jako wyrób krajowy. — Polecam również PASTYLKI SUBLIMATOWE prof. Obalińskiego. Plastry smarowane z marką „Vis“. — GAZE JODOFORMOWĄ Dra Bylickiego w formie opaski i OPASKI OPARZELINOWE prof. Trzebieckiego i wszystkie inne używane opatrunki.

M. L. DOBROWOLSKI

Mag. farmacji, właściciel fabryki opatrunków chirurgicznych „Vis“

== W PODGÓRZU. ==

Zakład wodoleczniczy Dra Chramca w Zakopanem

otwarty rok cały. Umieszczenie dla 350 osób. Nowo wybudowany zakład jest urządony z największym komfortem. Urządzenia lecznicze wzorowe. — Ceny niepodwyższone. Pokój jednoosobowy z utrzymaniem od 10 koron wwyż. —

„ZDROWIE”

Fabryka wód mineralnych
i napoi musujących

polecona i pod kontrolą Towarzystwa lekarskiego
pozostająca

wyrabia wszelkie wody sztuczne, stołowe
i lecznicze oraz napoje musujące najlep-
szej jakości.

LWÓW, BAJKI BOCZNA.

TELEFON Nr. 544.

FABRYKA PRZETWORÓW LECZNICZYCH Eugeniusza MATULI

w RADOMYŚLU WIELKIM poleca przetwory własne:

Kamphenol Prof. Dra Chlumskego. Znakomite Antisepticum: przy róży, flegmonach, ropniakach, czyrakach, przetokach gruczołowych i t. p. Cena flaszki Kor. 2.—.

Pilulae medic. Matula. Pilulae natr. arsenic. comp. Każda pigułka zawiera: Natr. arsenic. 0.0005 Ferr. protokol. 0.05. Chinin hydr.-Calc. glycerin. phosphor. Extr. Colae spis. aa 0.03. Extr. nucis vom 0.005. Pulvis rhei q. s. Pigułki te są obdukiwane cukrem. Cena za flakon o 100 pig. Kor. 4.—. Wydaje się jedynie na przepis lekarski.

Ferrophosphat (Syr. ferr. mangan hypophosphor. comp.)
w działalności identyczny z Syr. Fellowa, Dra Eggera itp.

Nieoceniony jako tonicum w przypadkach niedokrewności, w cierpieniach narządu nerwowego, krzywicy, neurastenii, itp. Zawiera: żelazo, mangan, wapień, potas, chininę, fosfor, strychninę, kwas i sole hypofosforowe rozpuszczone w syropie. Skład chemiczny podany na każdej flaszce. Ferrophosphat MATULI wydaje się jedynie w aptekach na przepis lekarski. Cena za flakon Kor. 2.—. Sposób użycia: 2—3 razy dziennie łyżeczkę od kawy w 1/4 szklanki wody. Do nabycia we wszystkich aptekach.

Sapomenthol. (Maść Sapomentholowa).

Zawiera ciała lotne jak: olejki eteryczne, kamforę, amoniak, alkohol, mentol, itp., które przetwarzane na gorąco w maszynach parowych z mydłem, dają jednolitą masę, łatwo dokładnie wetrzeć się dającą. W użyciu przyjemny, o miłej woni. **Działa znakomicie w bólach reumatycznych różnych postaci**, specjalnie w reumatyzmie mięśniowym, lumbago, ischias, nerwobólach itp. W działaniu szybki i często pewny nawet w wypadkach, gdy inne leki skutku nie wywierały. Skuteczność Sapomentholu stwierdzają liczne poświadczenia lekarskie, jakoteż badania, czynione na klinice wiedeńskiej na oddziale III. Sposób użycia: Odpowiednie części ciała naciera się silnie, poczem owija takowe watą lub flanelą. Do nabycia we wszystkich aptekach, po cenie za mały słoik Kor. 1.60, za duży Kor. 6.—. Tylko w oryginalnych słoikach.

Preparata powyższe są do nabycia we wszystkich aptekach. Skład główny w aptece WP. Piotra Mikolascha.

Uprasza się celem otrzymania wyrobu właściwego, przepisując używać zawsze formułki: **oryginal. Matula.** Nazwy, marka ochronna i opakowanie prawnie zastrzeżone. Broszury i próbki dla Panów Lekarzy gratis i franco przesyła Laboratoryum i Fabryka przetworów farmaceutycznych **EUGENIUSZA MATULI w Radomyślu Wielkim.**

Syr. Hypophosph. Comp. Dr. Egger

Od dziesiątek lat
w najszerzych ko-
łach lekarskich
uznane i

szerokie zastosowanie mające **Roboran** i **Tonicum**, działające
zawsze pewnie przy **anemii**, **neurastenii**, **braku apetytu** itd.
Fiaszka oryg. 330 gm. = 2:40 kor., fiaszka oryg. 660 gm. = 4:80 kor.

Inj. Natri Kakodyl.

Dr. Egger

Preparat arsenowy do
wstrzykiwań podskórnych.
Przy typowym działaniu
arsenu jest nietr.ającym
nawet w wysokich daw-
kach nieszkodliwym i zupełni: jałowym. Także przez dłuższy
czas można go stosować bez szkodliwego działania ubocznego.

20 ampułek 4:50 kor. 12 ampułek 3— kor.

Dr. LEO EGGER & J. EGGER, Budapest VI. Révay-ut. 12.

Nowe syntetycznie utworzone purgantia

mają według badań prof. dr. Blumenthala, dr. Bergmana
dr. Marschalla, dr. Franka itd. *nieprzyjemne, a nawet
często niebezpieczne działanie uboczne.* — Jakież
więc środki czyszczące nadają się w praktyce lekarskiej
i są stosowne do stałego, dłużej trwającego używania?
Tylko te, które przyrządzono z materiałów roślinnych
które działają pewnie, wydatnie i bez bólów.

Pil. aperientes Kleewein

śa takim środkiem czyszczącym, a skład ich jest: Extr. Cascar. sagrad. rec.
parat. Extr. Rhei chinens rec. par. aa 30, Podophyllini. Extr. Belladonae
aa 0:50 Pulv. Cascar. sagr. quant. sat. ut fiant pil. Nr. 50 Obduc. c. Sach.
alb. et fol. argen.

Cena 2 Kor. = 1:70 M.

1—2 pigulek, zażytych wieczór z wodą, sprowadzają
po spokojnie przespanej nocy rano wydatny, bezbolesny
stolec. Dlatego od 25 lat zapisują te pigułki przy opie-
szałości stolca i tegoż następstwach jako *niezawodny*
środek czyszczący. Można zapisywać według powyższej
formuły lub krócej jako

Pil. aperientes Kleewein.

Próbki dla Panów Lekarzy „Adler-Apotheke“ S. E. Kleewein Krems bei Wien
wysyła bezpłatnie i franco

Rok założenia firmy 1883.

Wino Kola „Stoll“, Cesarski eliksir Kola „Stoll“,
Eliksir Kola „Stoll“, Granulee Kola „Stoll“,

są znakomitymi środkami leczniczymi przeciw dolegliwościom
żołądka, wzmacniają szczególnie muszkuły i nerwy. Dzia-
łają znakomicie podczas znużenia i ogólnego osłabienia.

Próbki i broszury na żądanie bezpłatnie.

K. STOLL, Praga-Vinohrady 752.

Do nabycia w aptekach, drogueryach lub wprost.

Główny skład na LWÓW i Galicyę wschodnią w drogueryi
Piotra Mikolascha i Ski, Lwów, ul. Kopernika 1 i w aptece
dra Jana Piepes-Poratyńskiego we Lwowie, pl. Bernardyńsk 1. 1.

Główny skład na KRAKÓW i Galicyę zachodnią w aptece
K. Wiśniewskiego Nast. Kraków, ul. Floryańska 15.

Wielokrotnie premiiowane.

Specjalną metodą odwaniania tranu sprządzony jest

Tran Jodowo-Żelazisty Aromatyczny

z prawnie zarejestrowaną
marką ochronną **JECOFERROL**

Główny skład w aptece pod ZŁOTĄ KORONĄ
chemika Dra FRANZOSA W TARNOPOLU, UL. RUSKA.

Tran ten, zawierający 0:25% jodku żelaza, przewyższa pod wzglę-
den nadzwyczajnie przyjemnego smaku i zapachu wszelkie zagranic-
zne wyroby znacznie droższe. Używa się ze znakomitym skutkiem
w skrofulozie, anemii i innych podobnych przypadłościach. Do ka-
żdej fiaszki dodany jest pakiet znakomitych cukierków miętowych.

Cena oryginalnej fiaszki pojemności 500 gr. koron 2.50.

Przepisuje się „Jecoferrol“, Dr. Francos lag. orig.

Jecoferrol polecony został przez Towarzystwo przemysłowo-le-
karskie w Krakowie, ponadto odznaczony na wystawach higieni-
cznych w Paryżu i Wiedniu 1906 i we Lwowie 1907 wielkim złotym
medalem, krzyżem honorowym i srebrnymi medalami postępu.

Do nabycia we Lwowie w aptekach: Hay'a, Łazowskiego, Mikolascha, Dra
Piepes-Poratyńskiego, Dra Wiewiórskiego. W Krakowie w aptece Wiszniewskiego.

--- APTEKA ---

i Laboratorium chemiczno-farmaceutyczne

SZYMONA HAYA

c. i k. dostawcy nadwornego we Lwowie - - -

wyrabia i poleca swoje wyjąłowane płyny do wstrzykiwań podskórnych w zatopionych rurkach (ampoules). — Do każdego
pudełka dołączam pilniczek.

Aether depur. c. camph. 0:10

Arsacetin 0:10

Camphor 0:10 c. Ol. amygd.

Cocain hydrochl. Merck 0:01. 0:02

Coffein. natr. benzoic. 0:10

Coffein. natr. salicytic 0:20

Ergotin Bombellon 0:50—1:00

Morphium mur. Merck 0:01—0:02

Natr. kakodylic. 0:05

Natr. methylarsen 0:05

Novocain 0:02 Adrenalin qtt I

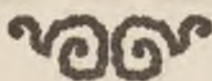
Strychnin nitr. 0:001.

Wszelkie inne kombinacje wykonuję na zamówienie w najkrótszym czasie.

Uprasza się, celem otrzymania wyrobu właściwego, przepisując, używać zawsze formułki: ORIGINAL „HAY“

Apteka pod złotym jeleniem

zostanie w tym miesiącu przeniesioną do nowego lokalu
Rynek 18 (naprzeciw głównej
bramy magistratu).

MATTONIEGO GIESSHÜBLER

naturalna szczawa alkaliczna

jako źródło lecznicze od lat setek uznana we wszelkiego rodzaju niezżytach przewodów oddechowych i narządów trawienia, w gościcu, katarze żółdka i pęcherza. Nieoceniona dla dzieci, rekonwalescentów i podczas brzemienności.

Henryk Mattoni

KARLSBAD — FRANCENSBAD
WIEN — — BUDAPESZT

SANATORYUM Dr. K. DŁUSKIEGO

w Zakopanem

dla chorych piersiowych

otwarte przez cały rok.

Piękry widok na TATRY. Wystawa pokoi południowa. — Centralne ogrzewanie, elektryczne oświetlenie, wodociąg gorącej i zimnej wody na wszystkich piętrach, winda elektryczna, kamera dezynfekcyjna, pokoje izolacyjne dla chorób zakaźnych, oddział naczyń, pracownia Röntgena.

Czytelnia, sala teatralna, kaplica, telefon, telegraf, poczta i konie w Zakładzie.

Ceny bardzo umiarkowane, od 11 koron za mieszkanie, utrzymanie i kurację.

Rządowo uprawniona

Fabryka wód mineralnych
sztucznych i specjalnych leczniczych
pod firmą

K. RZAÇA i CHMURSKI

w Krakowie, ul. św. Gertrudy 4.

wyrobia pod kontrolą Komisji Przemysłowej Tow.
Lek. Krak. polecane przez toż Towarzystwo

Wody mineralne

odpowiadające składem chemicznym wodom: Biltskiej, Giesshüblerskiej, Selterskiej, Vichy, Marienbadzkiej, Homburg, Kissingen, tudzież

specjalnie lecznicze

jak: litową, bromową, jodową, żelazistą, kwaśną oraz normalne wody mineralne z przepisu Prof. Jaworskiego.

Sprzedaż cząstkowa w aptekach i drogueryach
Cenniki na żądanie franko.

5% na dochód funduszu dla wdów i sierot po lekarzach.

GUSTAW SZANCER

aptekarski w Przemyślu poleca:

Syrupus kalii sulfoguaiacolic codeinatus

Zawiera w 100 częściach 10 procent kalii sulfoguaiacolic i 0-20% Codeini muriat: Merck.

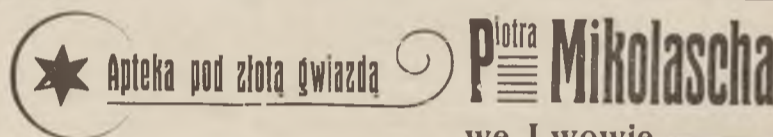
Zastępuje w zupełności wyroby obcokrajowe, jak: Sirolin, Sorisin i tym podobne.

Każda flaszka Syropu zaopatrzona dziesięcioma markami halerzowemi Towarzystwa Samopomocy Lekarzy w Krakowie.

Dotychczas zużyto na fundusz dla wdów i sierot po lekarzach 290.000 znaczków za kwotę 2.900 koron.

Cena flaszki 2 korony.

5% na dochód funduszu dla wdów i sierot po lekarzach.

Apteka pod złotą gwiazdą

P. Mikolascha

wyrobia:

Syrup sulfogwajakolowy

i Syrup sulfogwajakolowy z kolą

we Lwowie

Według orzeczenia komisji przemysłowo-lekarskiej Tow. Lekarskiego we Lwowie w działaniu zupełnie identyczny z innymi podobnymi wyrobami zagranicznymi, a o 50% od nich tańszy.

Syrup Sulfogwajakolowy kosztuje K 2-00

„daje się” z Kolą „ ” 2-50

Wydaje się tylko na przepis lekarski.

Poleca ustalonej sławy wina lecznicze przez dra Karola Mikolascha pierwsze w Austrii w roku 1870 wprowadzone. Wino Chinowe, Chinowo-żelaziste, Kaskarowe, Conduran 30, Borówkowe, Rumbarbarowe, Pepsynowe, Cola, Peptonowe, Malaga, Tokaj stary, Cognac najlepszy. Zaopatrzone atestami pierwszorzędnych powag lekarskich i naukowych. Główny skład wszystkich specyfików krajowych i zagranicznych.

Ważne dla Pp. Lekarzy!

Buduje maszyny influencyjne oraz posiada gotowe na składzie, wykonuje budowy induktorów, aparatów do elektryzowania, modeli i wynalazków.

Naprawy i odnawianie mikroskopów, wszelkich aparatów naukowych, fotograficznych, optycznych i instrumentów oraz przyrządów lekarskich, urządzeń czwonki elektryczne i telefony.

Wykonuje punktualnie i tanio

Zakład precyzyjno-mechaniczny

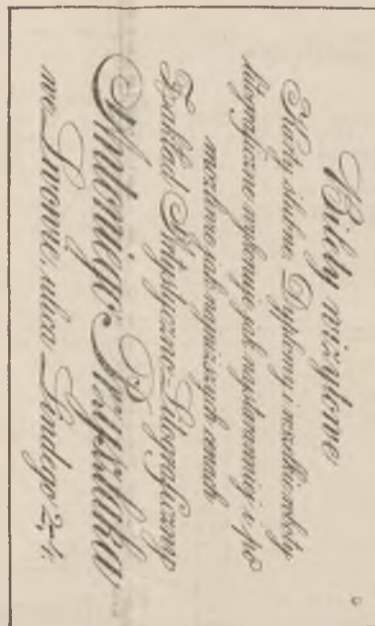
RUDOLFA CHRISTA

LWÓW — ASNYKA 10 — LWÓW.

SEMMERING SANATORIUM

Rad. ces. Dra Vecsei

2 godziny od Wiednia. 900 m. nad p. m. Dla chorych na cierpienia nerwów i przemiany materii, szczególnie dla chorych na cukrzycę.

SANATORYUM DLA CHORYCH PSYCHONERWOWYCH

LWÓW, „NAD ŻELAZNĄ WODĄ“.

Przyjmuje się chorych, dotkniętych wszelkimi postaciami chorób umysłowych, tudzież psychonerwicami padaczkowemi, hysterycznemi i choreatycznymi, jak również alkoholistów i morfinistów. — Zbudowane i urządzone na wzór sanatoriów zagranicznych, daje sposobność stosowania wszelkich najnowszych środków i sposobów leczniczych, a szczególnie kąpeli przydłużnych (Dauerbäder). — Postępowanie z chorymi z powodu ograniczonej liczby ściśle indywidualizujące. — Opieka domowa. Obfitość rozrywek. — Staranie o odpowiednie zajęcie dla chorych. — Możliwie największa swoboda.

Cena 10 K za dobę i więcej. Bliższe szczegóły na żądanie.

DR. JAN ŚWIĄTKOWSKI, kierujący lekarz.

KEFIR dostawia do mieszkań MLECZARNIA PRZEWORSKA

we Lwowie

ulica Polna 1. 25. — Telefon Nr. 835.

K. ZIELIŃSKI OPTYK I MECHANIK

Kraków, Rynek gł., A-B, I. 39.

poleca Wnym Panom P. T. Okulistom swoją, pierwszą na Galicyę, szlifiernię szkła optycznych,

urządzoną podług systemu metrycznego z popędem motorowym. Jako specjalność szlifuje wszelkie soczewki kombinowane z szkła białego, dymnego i niebieskiego. Zarazem poleca swój magazyn obficie zaopatrzonego we wszelkiego rodzaju wyroby optyczne, aparaty elektryczne lekarskie i t. p.

Utrzymuje w znacznym wyborze sztuczne oczy ludzkie.